No. 31. **1846.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANCO, te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 8 SEPTEMBER.

Advertentiën van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 7 September.

De Katholijken hebben tot nu toe niet genoegzaam gevoeld, welk belang zij bij de verkiezingen hebben. Dit is bij de Protestanten ook eenigzins het geval geweest, ofschoon zij niet zoo algemeen gedeeld hebben in de verderfelijke onverschilligheid, waardoor zich de Katholijken hebben doen kennen.

De oorzaak dier onverschilligheid moet gezocht worden, om niet te spreken van onzen landaard, die zich liefst niet door daden inlaat met staatsburgerlijke zaken, in het verkiezingstelsel zelf. Het is namelijk zoo ingewikkeld zaamgesteld, het loopt langs zoo vele trappen, alvorens het zijn laatste resultaat heeft geleverd, dat het den stemgeregtigden nutteloos voorkomt, of zij hunne stem al of niet uitbrengen. Stemgeregtigden benoemen kiezers, kiezers vormen stedelijke raden, stedelijke raden brengen provinciale staten voort, provinciale staten generale staten. Ziedaar hoe twee trappen noodig zijn, om invloed uit te oefenen op de stedelijke regering, en vier trappen, om op de wetgevende magt des lands te werken. Het gewigt van elke kieshandeling is dus niet in het oogspringend; maar zij is daarom niet minder groot. Want hoe ver ook de laatste trap moge af zijn van den eerste, deze toch is de grondslag, waarop de andere gebouwd zijn.

De stemgeregtigden benoemen niet de stedelijke regering, veel minder de Staten-Generaal; maar het is toch onloochenbaar, dat het van de keus, welke de stemgeregtigden uitbrengen, afhangt, hoe de stedelijke regering en de Tweede Kamer zullen worden zamengesteld. Zulks ligt in de natuur van de zaak opgesloten; en het wordt volkomen bewezen door de ondervinding. Overal, waar men zich aan de verkiezingen heeft laten gelegen liggen, zijn de leden van de regering, de provinciale Staten en de vertegenwoordigers gekozen in den geest der mannen, die op de verkiezingen hebben gewerkt.

Men heeft sinds jaren tallooze klagten aangeheven, dat de gansche natie ten prooi ligt aan eene overheerschende oligarchie. De natie zelve is daarvan schuld. Zij, de oligarchen, hebben gewerkt op de verkiezingen. Zij lieten de stemgeregtigden kiezers benoemen in hunnen geest; en deze lieten zich in hunne onverschilligheid daartoe gebruiken, of althans werkten zulks niet tegen. Zoo kwamen zij in de stedelijke regering, van daar in de provinciale staten, en door deze in de Tweede Kamer.

Wil men dien staat van zaken doen ophouden, welnu, men trede dan ook in de verkiezingen. Men benoeme kiezers naar zijnen stempel. Als men daarmede eenige jaren ijverig voortgaat, dan kan het niet anders, of eindelijk ons kiesstelsel, hoe gebrekkig ook, zal voortbrengen, wat het volk wil dat het opleveren moet.

De Katholijken hebben een hun bijzonder voorwendsel, dat hen afhoudt van deelneming aan de verkiezingswerkzaamheden. Men zegt: wat zal het uithalen? Wij Katholijken kunnen niets doen.

Dit laatste is eene onwaarheid. De Katholijken kennen hunne kracht niet. Bij zamenwerking kunnen de Katholijken veel. 't Is waar, zij kunnen alles nu niet onmiddelijk. Maar dit hebben zij aan zich zelven te wijten. Zij hebben zich gedurende zoo langen tijd van alles onthouden, wat in de verkiezingen omgaat, dat zij niet alleen gansch vreemd zijn aan het terrein, waarop zij zich moeten gaan bewegen, en daardoor ook onbedreven; maar dat daarenboven hunne tegenpartij overal zoo zeer is vastgeworteld, dat het tijd zal vorderen, om ze uit hun feitelijk, onregtmatig bezit te rukken. Het spreekt van zelf, dat er uitzonderingen zijn.

Maar als de Katholijken van nu af krachtdadig beginnen te werken, als zij zich eensgezind werpen in het veld der verkiezingen, en van jaar tot jaar daarin volhardend, zich hoe langer hoe meer ontwikkelen, dan kan het niet uitblijven, of weldra zullen de Katholijken de vruchten van hunnen arbeid zien. Want al zijn wij op vele plaatsen eene minderheid; die minderheid is, bijna overal, aanzienlijk, en daardoor zeer zwaarwegend.

Eene wigtige minderheid oefent altijd een onweerstaanbaren invloed uit, zelfs bij de vereenigde tegenwerking der meerderheid. Ook dan nog, wanneer de Katholijken in de verkiezingen niet mogten slagen, om hunne kandidaten benoemd te krijgen, heeft hunne werkzaamheid invloed, reeds daardoor, dat zij zich als politieke partij opwerpen, en bij voorkomende gelegenheden in de schaal der staatszaken een wigt kunnen werpen, dat die doet overslaan in den geest, dien zij willen.

Maar er is meer. De verhouding der Katholijken in ons land, bijna in alle steden, is zoodanig, dat zij door eigen kracht in de verkiezingen dikwijls kunnen slagen, en nu en dan moeten slagen. Behalve nog, dat gemoedelijke Protestanten zich dikwijls met gemoedelijke Katholijken kunnen en zullen verstaan, als zij maar eenmaal gewoon zijn de Katholijken op het terrein der verkiezingen te ontmoeten. Dan immers kunnen de Katholijken aan Protestanten dikwerf dienst bewijzen, en deze wederkeerig aan de Katholijken. Het een volgt het ander.

De slotsom van dit alles is, dat de Katholijken zeer onvoorzigtig hebben gehandeld met geen gebruik te maken van het groote wapen, dat hun de grondwet in de verkiezing aan de hand heeft gegeven. Daarin ligt veelal de oorzaak van de onbeduidende beteekenis der Katholijken in den staat.

Zal dat zoo blijven duren? Zullen de Katholijken eeuwig klagen, zonder ooit te werken? zullen zij nooit de pligten vervullen, welke de staat hun oplegt; en daardoor al hunne belangen verwaarloozen? Zou dat niet schandelijk zijn?

Neen, neen, die tijd van onverschilligheid of van luiheid moet uit zijn. Dat al wie een hart heeft, warm voor zijne regten, en een hoofd, dat prijs stelt op beginselen, opsta, om zich te vereenigen met de zijnen, en door gezamenlijke werking op de verkiezingen een invloed uit te oefenen, welke ons eene betere toekomst voorbereiden zal.

Hoe meer men achteloos is geweest, hoe meer men nu werkzaam moet worden. Men moet den verloren tijd inhalen. Men wekke elkander op. Dat ieder zijne kennissen en vrienden aanwakkere. En dat er alzoo in de plaats van het werkeloos verleden nu een tijd oprijze, waarin de Katholijken hunne werkzaamheid zoo verlevendigd zien, dat tot zijne schande met den vinger worde aangewezen, al wie zich niet bij zijne broeders aansluit tot een algemeen vereenigd pogen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 7 September.

Bij de Boekhandelaren A. Zweesaardt en Zoon alhier zag onlangs eene Brochure het licht, getiteld: »Brief van een Lid van het Kiezers-Collegie aan de stemgeregtigde burgers van Amsterdam." Ofschoon wij ons geheel en al kunnen vereenigen met de meening, door een onzer geabonneerden, in het eerste der in ons N°. van heden opgenomen ingezonden stukken, uitgebragt, dat de benoeming der door den auteur dezer Brochure voorgestelde Candidaten »ons nog verder van den weg zou brengen," achten wij het echter niet ongepast, de aandacht te vestigen op deze niet onbelangrijke en niet slecht geschreven opwekking tot deelneming aan den arbeid der verkiezingen.

De volgende woorden vinden wij opmerkelijk genoeg, om te dezer plaatse vermeld te worden: »In het afgeloopen jaar, hebben zich 33 stemgeregtigde burgers bij eerbiedig verzoekschrift tot den Raad van Amsterdam gewend, om de openbaarmaking van het proces-verbaal der opening van de stembilletten te erlangen. Verbazing moest het opwekken, dat dit regtmatig verzoek, zonder opgave van redenen is afgewezen, en dat de leden van den Raad, die niets meer zijn dan bloote *vertegenwoordigers* der burgerij, deze constitutioneele werkzaamheid voor hunne *committenten* met den sluijer van het geheim willen bedekken.

Niets belet, op nieuw en met aandrang, op die weigering terug te komen, en daartoe zal aan alle stemgeregtigde burgers de gelegenheid worden aangeboden. Zij hebben regt te weten, op wie en in welken getale zich de meeste stemmen hebben vereenigd; zij vinden daarin eene leiding voor het vervolg, welke hun thans ten eenemale ontbreekt."

Na den afloop der verkiezingen stellen wij ons voor, op den in deze regelen aangeduiden maatregel terug te komen.

Heden is alhier aangekomen Mgr. van Cuinum, die morgen ochtend per stoomboot naar Harlingen vertrekt, om in de provinciën Vriesland, Groningen en een gedeelte van Drenthe, het H. Sacrament des Vormsels toe te dienen. De ijverig werkzame prelaat zal aan dien apostolischen arbeid minstens 14 dagen besteden.

Heden 12 ure teekende de Thermometer Fahrenheit 81½ gr. ten 3½ » » » » 79 »

's HERTOGENBOSCH, den 5 September. Gisteren is door het gemeentebestuur van Erp in het openbaar aanbesteed: het verbreeden en verdiepen der rivier de Aa, te rekenen van af het punt, alwaar de waterloop, komende van Gemert en Beek, zich in gemelde rivier ontlast, tot 40 ellen beneden de zoogenaamde Kozbrug zijnde eene lengte van ongeveer 750 ellen.

— Zoo wij wel onderrigt zijn, zullen er binnen kort, aanzienlijke veranderingen in het lagere schoolwezen dezer stad gemaakt worden. Het getal der lagere scholen binnen deze stad zal bepaald worden. De schoolgelden voor de leerlingen van iedere school zullen door de plaatselijke schoolcommissie vastgesteld worden. Jongens- en meisjesscholen zullen voortaan in afzonderlijke huizen worden gehouden. De stad zal verdeeld worden in drie schooldistricten, als twee voor de stad zelve en een voor het onder deze stad behoorende Orthen. De scholen zelve zullen in onderscheidene klassen, even als de latijnsche gymnasia verdeeld worden. De schoolcommissie zal bestaan uit zes leden voor de drie districten, waarvan eene commissie van twee leden met het bijzonder toezigt over ieder dier schooldistricten zal belast worden.

— Naar wij vernemen, is er bij Z. Exc. den Staatsraad Gouverneur der provincie Noord-Braband eene resolutie van Z. M. den Koning gekomen, waarbij de commissie voor het hier zoo lang gewenschte uitwateringskanaal wordt goedgekeurd en aangezet om de werkzaamheden, plannen, enz. voor hetzelve voorloopig te beginnen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 September. Laatstleden donderdag heeft de Kamer der Gedeputeerden in Frankrijk, het ontwerp van het adres in antwoord op de troonrede behandeld. Het ontwerp is in dezelfde zitting door de 231 tegenwoordig zijnde leden met algemeene stemmen aangenomen.

Het adres is van den volgenden inhoud:

Sire!

De Kamer der Gedeputeerden heeft bereidvaardig aan de roepstem van Uwe Majesteit gehoor gegeven. De wensch van het Charter moest vervuld worden, en wij allen gevoelden in ons hart de behoefte, om die betuiging van onzen eerbied, en onzen eed voor den constitutionnelen troon af te leggen.

Uwe Majesteit geeft ons te kennen, dat U. M. ons, op het gewone tijdstip onzer werkzaamheden, zal onderhouden over de binnen- en buitenlandsche aangelegenheden van het rijk; wij zullen alsdan de kwestiën overwegen, die, aan alle belangen des lands, aan deszelfs welvaart en roem verbonden zijn. Maar van dit oogenblik af, hebben wij reeds eene zending te vervullen. Frankrijk heeft ons den last opgedragen, U de opregte betuiging van de gevoelens over te brengen, waarvan het zich voor U en uwe familie doordrongen gevoelt. Toen Frankrijk ons met zijne keus vereerde, verklaarde het hoogelijks, dat er tusschen het volk en ons, tusschen Frankrijk en uwe dynastie een onverbreekbaar verbond bestaat.

Sire! van uwe jeugd af, hebt gij Frankrijk leeren beminnen en dienen; er zijn geen beproevingen, die gij niet hebt geleden, geen gevaren, die gij niet dagelijks hebt doorgestaan, om deszelfs geluk en welvaart te verzekeren.

De Voorzienigheid beschermt u, zij zal eene regering verlengen, welke door den wensch des volks tot handhaving onzer wetten en onzer vrijheden is gevestigd. Uwe kinderen en de onze zullen van onze gemeenschappelijke pogingen de vruchten plukken, en als uwe hoogste belooning, zal uw naam, gezegend en geëerbiedigd, in de herinnering des vaderlands leven."

Nadat de voorlezing van het adres aan den Koning, door den heer Sauzet was gedaan, beantwoordde Z. M. het op de volgende wijze:

Mijne heeren de Gedeputeerden!

Ik ontving met genoegen dit nieuw bewijs van de gevoelens, die u bezielen. Het is een dierbaar onderpand van de bestendiging dier gelukkige overeenstemming tusschen alle magten van den Staat, welke tevens de waarborg is voor onze vrijheid en voor de rust en de welvaart van Frankrijk. Ik ben zeer getroffen over de gelukwenschingen, die gij mij voor mijne familie en voor mij gedaan hebt; gij weet, dat, daar wij ons, sinds onze kindsche jaren aan de dienst van ons vaderland hebben toegewijd, de aangenaamste belooning voor die toewijding bestaat in het bewustzijn, dat wij ons jegens hetzelve verdienstelijk hebben gemaakt, en in het genot van die liefde en van dat vertrouwen der natie, waarvan gij mij zoo even zulk eene treffende verzekering hebt gegeven."

Dit antwoord is met de kreten van *leve de Koning!* ontvangen. Een aantal leden van de Kamer had zich bij de deputatie gevoegd. *(Moniteur).*

— De oppositie heeft aan de stemming over het adres geen deel genomen. De *Epoque* en het *Journal des 'Débats* beschuldigen de partij, dat zij de Kamer verlaten hebben zonder te stemmen, met het heimelijk doel, dat der vergadering het vereischte getal leden zou ontbreken, en er alzoo geen adres zou zijn. Laatstleden Vrijdag zijn de beide Kamers krachtens eene koninklijke ordonnantie, tot den 11 Januarij aanstaande geprorogeerd.

— Mgr. de Bisschop van Chartres heeft dezer dagen een herderlijken brief uitgevaardigd, waarin de vrijheid van onderwijs tegenover de aanmatigingen der universiteit krachtig en met waardigheid verdedigd wordt.

— Het dagblad *La Presse* deelt een brief mede uit Berlijn, waarin wordt melding gemaakt van eene leening, welke het Pruisisch gouvernement met het huis Rothschild zou trachten te sluiten, strekkende tot daarstelling van spoorwegen, en onder anderen van de geprojecteerde linie van Berlijn naar Koningsbergen.

— Volgens een brief uit Rome alhier ontvangen, zou de pausselijke regering thans met Engelsche en Belgische capitalisten eene nieuwe leening sluiten, en er ernstig op bedacht zijn, hare schuld, die thans 5pCt bedraagt, te converteren. Men wil tevens, dat die regering zich met het Fransch gouvernement zou hebben verstaan om een gedeelte der galeislaven als volkplanters naar Algerië te zenden, hetgeen eene aanmerkelijke bezuiniging voor de schatkist van den Kerkelijke Staat zou te weeg brengen.

Diezelfde brief verzekert, dat het Oostenrijksche gouvernement insgelijks eene leening sluit, welke mede tot het aanleggen van spoorwegen zal gebezigd worden.

— Men leest in den *Constitutionnel*, dat de koperen koker, die in den grond onder de woning van Joseph Henry, gevonden was, ll. Donderdag door een regter ter instructie daartoe benoemd, in het bijzijn van den beschuldigde is geopend. Dezelve bevatte, overeenkomstig zijne opgave, een geschrift, waarin hij een volledig verhaal levert van alles, wat hij, ter uitvoering van zijn voornemen, wilde doen, en voornamelijk van de wijze, waarop hij zijne pistolen wilde laden, zonder daartoe eenige projectilen te bezigen. Het schijnt, dat zijn hoofddoel is geweest, aan zijne daad den schijn van een aanslag te geven, opdat, indien hij den weg der guillotine betreden had, gelijk hij verwachtte, deze latere ontdekking zijne regters overtuigd zou hebben, dat zij hem met te groote strengheid behandeld hadden, of ten einde, zoo als hij zich uitdrukte, aan de doodstraf een gevoeligen slag toe te brengen.

Aangaande de beslissing over Henry's verzoek om gratie schijnt nog niets bepaald te zijn.

De *Gazeta* van Madrid bevat het officieel decreet van H. M. Koningin Isabella II, dd. 28 Augustus, waarbij zij te kennen geeft, dat zij, na den raad der ministers gehoord te hebben, besloten heeft, in den echt te treden met haren vollen neef, Z. K. H. den Infant don Francisco d'Assisi, Hertog van Cadix. De Cortes zijn tegen den 14den September bijeengeroepen om de mededeeling van het koninklijk besluit te ontvangen. Een bijzonder schrijven van Madrid dd. 29 Augustus meldt, dat de verloving van H. M. den vorigen avond had plaats gehad.

Tevens wil men weten, dat de Hertog de Montpensier, volgens den algemeenen wensch des volks, eerdaags in den echt zal treden met de zuster der Koningin, de Infante Donna Maria-Luisa.

H. M. telt thans bijna 16, en hare zuster ruim 14 jaren. De Infant Francisco d'Assisi heeft den leeftijd van 24 jaren bereikt, en de Hertog de Montpensier is 22 jaar oud.

Zondag 30 Augustus heeft het gouvernement een koerier afgezonden met depêchen aan den heer Castillo d'Ayensa, om dien gezant den last op te dragen, om van den H. Vader eene dispensatie voor het huwelijk der koningin met haren neef te verzoeken.

Den vorigen dag heeft de hertog van Cadix de gelukwenschingen van het ministerie, van den adel, van het corps diplomatiek, van den senaat en van alle aanzienlijke personen te Madrid ontvangen.

Het schijnt, dat, onder andere aanzienlijke personen, de gezanten van Frankrijk, Engeland en Napels waren uitgenoodigd, om den ministerraad bij te wonen, in welken het besluit der koningin werd bekend gemaakt, dat zij hare hand aan den hertog van Cadix zou schenken.

De beide huwelijken zullen, naar men verzekert, den 10 October voltrokken worden, zijnde de verjaardag van H. M. Men wil, dat de Infante onmiddellijk na de huwelijks-plegtigheid naar Parijs vertrekken zal, alwaar zij met haren doorluchtigen gemaal haar verblijf zal houden.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Sept. Volgens berigten uit de O. I. heeft de cholera op sommige plaatsen vreesselijk gewoed, en een aantal slagtoffers gevraagd.

— De eerw. heer J. J. Plumer, lid van de Oxfordsche universiteit, heeft dezer dagen het katholijk geloof omhelsd.

Het stoomvaartuig *the Dee*, ll. Donderdag te Southampton aangekomen, heeft tijdingen van Mexico medegebragt, loopende tot de eerste dagen van Augustus. Tot die dagteekening bleef de blokkade van Tampio en Vera-Cruz voortduren. Er zullen geene vijandelijke demonstratien tegen St. Jan d'Ulloa plaats hebben. De Amerikaansche commodore wachtte nieuwe instructien van zijn gouvernement.

— Den 31 Julij heeft Vera-Cruz zich tegen het Mexicaansch bestuur, en ten voordeele van Santa Anna verklaard. De gewezen president heeft Havana den 8 Aug. verlaten.

Tijdingen, per *Great Western* aangebragt, vermelden de tijding, dat de graanoogst in de Vereenigde Staten buitengemeen overvloedig is geweest, en dat een aanzienlijke voorraad graan en meel naar Engeland zal worden uitgevoerd. De katoen-inzameling schijnt minder gunstig te zullen uitgevallen.

De *New-Orleans Sun* verzekert, volgens berigten van la Plata ontvangen, dat de troepen van Rosas die van de generaals der oostelijke republiek hebben teruggedreven.

DUBLIN, 2 September. Het alhier uitkomend dagblad *The Freeman's Journal* bevat eene tijding van het hoogste gewigt voor Ierland, namelijk de waarschijnlijke veroordeeling door het hof van Rome van de *college-acte*, die in de laatste voorzitting van het Parlement op voordragt van Sir Robert Peel werd aangenomen.

Men herinnert zich, dat bij dien bill in Ierland de oprigting werd vastgesteld van drie collegiën, of liever gezegd van drie faculteiten, onafhankelijk van de universiteit van Dublin, en in welke aan Katholijken en Protestanten, zonder onderscheid, onderwijs moest gegeven worden, door professoren tot beide geloofsbelijdenissen behoorende.

Zulk een onderwijs maakte, reeds uit haren aard zelven, de bezorgdheid der bisschoppen en van de geestelijkheid gaande, en alvorens de bill kracht van wet bekwam, werd hij zoodanig gewijzigd, dat de gebreken eenigzins verminderd werden, zonder dat daarom echter aannemelijk werd.

Het Engelsch ministerie, dat, door het hooger onderwijs voor de Katholijken der middelbare standen toegankelijk te maken, zich hunne gunst wenschte te verwerven, plaatste twee Katholijken, waarvan de een president was, aan het hoofd dier inrigtingen, het voorzitterschap van het derde collegie werd aan een presbyteriaansch predikant opgedragen.

De Iersche bisschoppen waren over die keuze ongerust gesteld, en besloten, om de wijze inzigten van den H. Stoel deswege te raadplegen. De heilige Vader benoemde eene commissie van Cardinalen om dien maatregel te onderzoeken, en van hunne bevinding verslag te doen. Dit verslag veroordeelde ten eenemale de handeling van het Engelsch ministerie, *maar het is nog niet bekend, of deze veroordeeling door den Paus bekrachtigd is*, ofschoon men niet twijfelt, of Z. H. zal het gevoelen der commissie deelen. In dat geval zou het voor Engeland van belang zijn, toe te geven. De *Tablet* en meer andere bladen melden, dat de pausselijke sanctie reeds zes dagen na het uitbrengen van het rapport gevolgd is, doch de *Freeman's Journal* weerspreekt dit.

DUITSCHLAND.

MUNSTER, 4 Sept. De hoop verlevendigt zich meer en meer, dat wij Mgr. Müller, bisschop in partibus en coadjutor van het bisdom van Trier, den bisschoppelijken zetel van Munster zullen zien beklimmen. Mgr. Melcher, coadjutor van Munster, die, uit dien hoofde en uit aanmerking zijner voortreffelijke bekwaamheden, als opvolger van Mgr. Droste was aangeduid, heeft, naar men verneemt, verzocht, dat het kapittel van Munster zijne stem aan Mgr. Müller zou geven. Ofschoon dergelijke trekken van nederige belangeloosheid onder de katholijke geestelijkheid niet zeldzaam zijn, wilden wij ze evenwel ter algemeene stichting aanstippen.

— Indien men geloof mag hechten aan eenen brief van de Rijn-oevers, door de *Kölln. Zeitung* in hare kolommen opgenomen, zou Prins Lodewijk Napoleon op nieuw het voorwerp zijn van ernstige bemoeijingen der diplomatie. Er zou sprake zijn, van hem het genot te ontzeggen van het aanzienlijk vermogen, hem onlangs door zijnen vader nagelaten, daar men beweert, dat hij het gebruiken zou om zijne eerzuchtige plannen ten uitvoer te brengen. Men zou zelfs zoo ver gegaan zijn, zegt die brief, van hem onder voogdijschap te stellen, maar daar die raad geen algemeenen bijval vond, zou men er zich bij bepaald hebben, hem den toegang tot eenige Staten van het vaste land te ontzeggen; dit berigt vereischt echter nog nadere bevestiging.

— Men verneemt, dat in het district Langen-Bielau in Silezië, alwaar de inwoners zich met de vlasch- en linnenweverijen generen, op nieuw en even als in 1844, eene groote misnoegdheid heerscht, die alle vrees doet koesteren, dat dezelfde ongeregeldheden zich zouden kunnen vernieuwen, welke twee jaren vroeger aldaar hebben plaats gehad. De nood van het volk in dat district is ten top gestegen; de aardappel-oogst, zal, naar het zich laat aanzien, ontoereikend zijn, en echter maakt de aardappel het bijna uitsluitend voedsel dier bewoners uit. Hun toestand is verschrikkelijk; de vreesselijkste hongersnood staat hun voor de deur.

Een schrijven uit Coblentz dd. 30 Aug. aan het *Journal de Bruxelles*, bevestigt volkomen vroegere berigten (men vergel. dat van onzen correspondent aan de Rijn-oevers, in ons N°. van 20 Aug. ll. *Red.*) aangaande de mislukking van de pogingen door het Pruisisch gouvernement in het werk gesteld, om, door bemiddeling van den geheimraad Bruggeman, een katholijk dagblad in den Nederrijn te vestigen, op den voet, zoo als het gouvernement zulks begeerde.

»Het is duidelijk, zoo drukt de berigtgever zich uit, dat het gouvernement aan de katholijken in de Rijnprovinciën een strik heeft willen spannen: men wilde zich van hunne ondersteuning verzekeren, en tevens den schijn aannemen, alsof men hun eene gunst toestond.

En inderdaad, men wilde hun schijnbaar eenige vrijheid toestaan in de verdediging hunner belangen, men beloofde hun, dat zij door de censuur genadig zouden behandeld worden, maar nooit zouden zij zich mogen uitlaten over de regten van den staat in godsdienst-aangelegenheden, noch over de betrekking der regering en het bisschoppelijk gezag. Het zou dus der redactie van zulk een *pseudo*-katholijk blad geoorloofd zijn, katholijk te wezen, doch alleen op de wijze van Wessenburg, van Hermes en dergelijken.

„Gelukkig echter," zegt de schrijver van den brief, „begrijpen de Katholijken van Keulen hunne godsdienst en de pligten, die deze hen oplegt, geheel anders dan de Hermesianen. Zij hebben diensvolgens de voorstellen des heeren Bruggeman eenparig verworpen en de al te gedienstige geheimraad is naar Berlijn teruggekeerd, vervuld van spijt, dat hij niet heeft kunnen slagen en overtuigd, dat, wil men aan de oevers van den Rijn iets met vrucht uitrigten; daartoe onvoorwaardelijk eene opregte handelwijze wordt vereischt."

LEIPZIG, 31 Aug. Eergisteren avond is op de Hainstrasse in een achtergebouw van het hôtel de Pologne, dienende tot bergplaats van terpentijn-olie en vitriool, een hevige brand uitgebarsten, die in korten tijd zoo zeer is toegenomen, dat hij in de Hainstrasse, Katharinestrasse en de Bruhl eene ontzettende verwoesting heeft aangerigt. Onderscheidene belangrijke gebouwen zijn zwaar beschadigd, en een aantal personen hebben in het hulp-aanbrengen hun leven verloren of zware kneuzingen bekomen.

Berigten uit Wurtemberg melden, dat Dr. Schimele, wiens *gematigde*, d. i. wiens half protestantsche gevoelens bekend zijn, tot professor voor de theologische faculteit der hoogeschool te Tubingen is benoemd, ter vervanging van Dr. von Drey, die, onder voorwendsel van zijne hooge jaren, door den kanselier der universiteit voor altoos van daar verwijderd en met een pensioen begiftigd is. Nog zijn twee orthodoxe professoren, door anderen vervangen, wier gezindheid tegen het katholicisme en volstrekte onbekwaamheid voor het hooger onderwijs algemeen bekend zijn. Alzoo heeft men in korten tijd de vijf geachte professoren, Möhler, Hirscher, Mak, Drey en Mattes van de hoogeschool verwijderd. Wat de godgeleerde studiën daarbij zullen verliezen, laat zich denken. De Katholijken van Wurtemberg lijden met een voorbeeldig geduld het hun aangedaan onregt, en de verdrukking, die men hen doet ondergaan.

De *Augsb. Zeitung* verzekert, volgens een schrijven van de oevers van de Elbe, dat de Koning van Denemarken geen reden heeft om te vreden te zijn over de ontvangst, welke zijn „open brief" bij de vreemde hoven heeft genoten. Het blad beweert, dat eene van de groote Mogendheden, aan welke het besluit op eene officiele wijze door Z. M. is medegedeeld, daarop alleen geantwoord heeft door eene kennisgeving van ontvangst, en dat eene andere zelfs geweigerd heeft, hetzelve te ontvangen.

Ook moet Z. M. niet te vreden zijn over de ontvangst, die hem op zijne aangevangen reis in zijne Duitsche Staten is te beurt gevallen. De voornaamste edellieden hadden zich in tijds verwijderd, en het misnoegen was overal vrij zigtbaar.

De *Augsb. Zeitung* houdt, zoo wel uit een godsdienstig als uit een staatkundig oogpunt, de volgende lofspraak op Z. H. Gregorius XVI:

Met begaafdheden toegerust, even uitstekend als zijne voorzigtigheid en zijn standvastig karakter, en in het bezit eener zeldzame kennis der godgeleerdheid, beschouwde hij het als zijn voornaamsten pligt, de katholijke leer zuiver en onveranderd te bewaren. Van daar, dat hij zoo gestrengelijk alle theoriën van nieuwigheidleeraars, alle leeringen, die hem onkatholijk toeschenen, alle vereenigingen, die geen bepaald godsdienstig doel hadden, verworpen heeft; van daar ook, dat hij altijd de bisschoppen verdedigd, en hunne zaak ter harte genomen heeft in hunne geschillen met de vorsten. Een zijner geliefkoosde denkbeelden was de vermeerdering en uitbreiding der missiën, en om tot dat doel te geraken, heeft hij gemeend, het aantal bisdommen te moeten vermeerderen. Hij heeft dan ook werkelijk veertig nieuwe bisdommen gesticht. De H. Vader heeft bovendien eene groote weldadigheid jegens de kerken van Rome aan den dag gelegd.

ST. PETERSBURG, 25 Aug. Thans is officiëel bekend gemaakt de keizerlijke ukase, dd. 7 Junij jl. te Warchau uitgevaardigd, waarbij de loon- of heerendiensten, die de pachters in Polen aan hunne adelijke landeigenaars moeten bewijzen, worden afgeschaft.

Naar luid dier ukase is Keizer Nicolaas tot dit besluit gekomen, uit aanmerking van de eigendunkelijke handelwijze der landeigenaars, die hunne pachters vaak naar willekeur noodzaken, hunne landhoeven te verlaten, tot groot zedelijk en stoffelijk nadeel van deze zoo nuttige klasse der bevolking, zoodat de pachters, om dat nadeel te vermijden, vaak genoodzaakt zijn, zich aan allerlei drukkende en eigendunkelijke bepalingen te onderwerpen.

Alle loondiensten worden derhalve voor altijd afgeschaft, te rekenen van 1 Januarij 1847.

De pachters zullen voortaan niet meer van de hoeven mogen verjaagd worden, zoo lang zij zich goed gedragen; ook zullen zij de bevoegdheid hebben, indien zij de vereischte formaliteiten vervullen, om van het eene landgoed op het andere over te gaan.

Bovendien heeft de Keizer bevolen, dat de wetsbepalingen, die tot heden van kracht waren, ter regeling van de betrekkingen der landheeren en hunne pachters, afgeschaft en door andere verordeningen vervangen zullen worden, die zich door mildere beginselen zullen kenmerken, en waardoor de pachters in hunne vrije regten zullen gehandhaafd worden.

— Men wil weten, dat Z. M. de Keizer gevaarlijk ziek ligt, ten gevolge van eene ongesteldheid in de hersenen, veroorzaakt door de bovenmatige hitte, welke bijna anderhalve maand lang in de hoofdstad van Rusland heeft geheerscht.

ITALIE.

ROME, 24 Aug. De congregatie van den ritus heeft den 11 Aug. ll., in tegenwoordigheid van den Heiligen Vader eene algemeene vergadering gehouden, om eene verklaring af te leggen over de heldendeugden der eerwaardige maagd Margareta Maria Alacoque, van de orde van Onze Lieve Vrouwe bezoeking. Gister (23 Aug.) de octaaf van de H. Francisca van Chantal, begaf zich de Paus naar het klooster der visitatie, en gaf aldaar een decreet, dat de heldendeugden van Margereta Maria Alacoque waren geconstateerd, en dat er alzoo termen bestaan om over te gaan tot het onderzoek van die mirakelen, welke tot de heiligverklaring noodig zijn.

— De Prins van Joinville is den 31 Augustus te Rome aangekomen, met oogmerk om Z. H. Pius IX, uit naam van zijn doorluchtigen vader, met zijne verheffing tot den H. Stoel geluk te wenschen.

Men verneemt, dat te Livorno ten tweedemale, namelijk den 29 Augustus, eene aardbeving heeft plaats gehad, die vrij beduidende schade heeft aangerigt. Op bevel der regering heeft men een aantal woningen ontruimd.

De Vesuvius heeft sinds eenige dagen groote stroomen lava uitgebraakt. Deze ontzettende natuurverschijnselen staan voorzeker met elkander in een naauw verband.

STADSNIEUWS.

HERINNERING van de Commissie tot de Tentoonstelling van Schilderijen, enz., door levende Meesters, dd. 23 Augustus dat gemelde Tentoonstelling zal geopend zijn op Maandag 7 September eerstkomende; — dat de toegang voor ieder zal plaats hebben tegen betaling van 25 Cents; zijnde eene Dame, mits onder het geleide van een Heer, vrij; — meerdere Dames betalen. Die zich van eene Catalogus wenschen te voorzien, zullen dezelve, tegen 25 Cents daarenboven, des verkiezende, kunnen bekomen.

BURGERLIJKE STAND.

Van 31 Augustus tot 5 September 1846 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	32.	Levenloos aangegeven Zonen.	6.
Geborenen	147.	dito dito Dochters.	1.
Overledenen	164.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	—.

Totaal	Gehuwde Paren	1103.	Sedert primo Januarij 1846.
	Geborenen	5507.	
	Alhier overledenen	4747.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven.	186.	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 7 September.

Koffij. Sedert den afloop der veilingen; die men in allen opzigt als gunstig moet beschouwen, is de meening voor dit artikel beter. Er is weinig meer als voor de eerste behoefte gekocht, zoodat er alle uitzicht bestaat, dat de prijzen, bij de verklaringen der N. H. M., dat ze met de opgehoudene dit jaar in 't geheel niet aan de markt, en in 1847 zeker niet onder opgehouden prijzen zouden verkoopen, hooger zullen gaan — bereids is er voor eenige n°. ½ c. avance bewilligd.

Suiker. Mede zeer ferm. — Voor Surinam. *f* 23½ a *f* 32 besteed. *Geraffineerde* hooger, en zijn er weder groote partijen stoommelissen op levering tot betere prijzen verkocht. Wij noteren ord. melissen tot *f* 35 a ½, goede tot *f* 36 a ½, mooi *f* 38 a ½.

Rijst. Voor Carolina in mooi kwaliteit heeft men *f* 16½ moeten besteden — andere soorten zeer vast en volle prijzen. Van andere artikelen niets belangrijks mede te deelen.

Tarwe 127 ℔ b. Poolsche *f* 305; 132 ℔ w. b. dito *f* 350; 119, 124 ℔ Vriesch *f* 271, 290; 128 ℔ b. Poolsche *f* 313.

Rogge 111 ℔ Arch. *f* 235; 118 ℔ Odess. *f* 235; 117 ℔ Petersb. *f* 229; 117 ℔ Riga *f* 229, entr.; 119 ℔ Deens. *f* 140; 120 ℔ Pruis. *f* 253; 118 ℔ mind. dito *f* 243; 122, 123 ℔ Rost. *f* 247, 250 cons.

Garst 111, 115 ℔ Deensch *f* 175, 178; 115 ℔ dito *f* 180.

Haver 76 ℔ Voer *f* 125; 852 ℔ fijne *f* 146.

Boekweit 121 ℔ Nijkerker *f* 221; 120, 122 ℔ Amersf. *f* 224, 233; 120, 122 ℔ j. dito *f* 220, 226; 118 ℔ j. Vriess. *f* 210.

Koolzaad, prijshoudend. Oostvriesch £vl. 50½. Op 9 vaten Olie, dadelijk, in April £vl. 55; Sept. 52½, Oct. 53; Nov. 53. *Raapolie* per 6/w. *f* 32¼; Vliegend 31¼; Volgb. 31; primo Mei 32½; Oct, 31, 30⅞; Nov. 31¼, 31; Dec. 31¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 29¼; Vliegend 28¼, ½. *Hennipolie* op 6/w. *f* 31½. Vliegend 30½. *Raapkoeken* 1040 *f* 63 a 66. *Lijnkoeken* (harde) 104 *f* 9, 10½.

ROTTERDAM, 5 September. *Suiker.* (*Ruwe*) De willige afloop der veiling van 90,000 kr. *Java* tot vaste prijzen, alleen in bruine soorten een weinig hooger doch overigens gelijk aan die van 23 Junij, heeft een zeer gunstigen indruk te weeg gebragt; men wil steeds koopen tot veilingsprijzen, maar de voorraad is reeds beperkt, namelijk tot 1600 kr. *Java* bij particulieren, welke niet genegen schijnen te zijn in evenredigheid van de veiling af te staan.

Geraffineerd. De zeer vaste afloop der *Java*-veiling heeft ook gunstig gewerkt op den stand van Geraffineerde Suiker; de prijzen zijn na de veiling iets vooruit gegaan, men kan *Melis* goede 2de soort *f* 36½ a *f* 37, mooije 2de soort *f* 38 noteren, doch de keuze is, eveneens beperkt. *Kandij* deze week met meer vraag; de aanwezende voorraad geheel tot klimmende prijzen opgeruimd.

LEYDEN, 5 Sept. *Boter* *f* 35 tot *f* 39 het vierde. *Kaas* *f* 35 tot *f* 37 de 150 Ned ℔. *Tarwe* *f* 11 tot *f* 11.40 per mud. *Rogge* *f* 8.60 tot *f* 8.80. *Nieuwe Rogge* *f* 8.70 tot *f* 9. *Garst* *f* 4.40 tot *f* 4.60. *Haver* *f* 3.80 tot *f* 4. *Duivenboonen* *f* 7 20 tot *f* 7.70. *Paardenboonen* *f* 6.40 tot 6.50, per mud. *Rund-* en *Ossenvleesch* prijshoudend, maar niet zoo gezocht. *Schapenvleesch* heel willig, de beste 25 cent de 5 ons.

LEEUWARDEN, 4 Sept. De prijzen der *Boter* alhier zijn *f* 40,50 à *f* 42,00. *Kaas* *f* 24,50 à *f* 29,25.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

5 SEPT.			gebl.	7 SEPT. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	60 9/16	60 7/16	à	60 9/16	60½
Dito Dito	5	»	72½	72½	»	72 9/16	
Dito Dito op resc.	5	»			»		
Dito Dito	4	»	94⅞	94¾	»	94⅞	94 13/16
O. I. Leening	4	»	94⅝	94½	»		
Amortis. Syndic.	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	90¼	90¼	»	90⅜	
Handel-Maatschappij	4½	»	175¾	175	»	175¼	.75
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl S. M.		»			»		
BELGIE,	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»		53⅛	»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	21½	21¼	»	21½	
Dito bij Dito onb. st.	5	»	21⅝	20 11/16	»	21⅝	
Dito	3	»	39⅛	39¼	»	39⅝	
Dito Binnenl. à 6 m	3	»	34¼	34	»	34¼	34¼
Coupons Ardoins		»	21	20½	»	20⅞	
Passive		»		6 7/16	»	6½	
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest.		»	6⅝	6½	»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	47⅝	47¾	»	48½	48 7/16
Dito Dito	4	»	46¼	46½	»	47 5/16	47 5/16
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»		50	»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	106⅝	106⅝	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	106	105⅞	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	96¾	96⅝	»	96¾	
Dito bij Hope	4	»	90⅞	90⅞	»	91	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	89¼	89¼	»	89¼	
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		68¾	»	69	
Cert. van Dito	6	»	71⅛	71	»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»	114½		»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën				5	»	5 1/16	

Oostenrijk, Met 5 pCt. 108⅝; dito 2½ pCt. 59⅝; Eng. Met. 104. Braz. 5 pCt. 89; Mexico 26 7/16, ⅜, ½; Ecuador 2¼; Ven. 44; Griek. 8.

Koers van het Geld: Beleening 3, ¼ pCt., Prolong. 3 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 5 Sept. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt. 100¾. Certific. te Antw. 1834, 5 pCt. 96¾.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.43⅞₀; Zigt dito 35.68⅞₀; 2/m. Londen 12.12 5/10; Zigt Londen 12.20; 3/m. Lisbon. 43.—; 3/m. Porto 43.—; 2/m. Petersb. 1.87 15/20.

SCHEEPSTIJDINGEN.

HAVRE, 2 Sept. Kapt. Désonnais, voerende het schip Malabar, van St. Domingo alhier aangekomen, rapporteert den 18 Augustus op 44° 44′ 48″ N. Breedte, 29° 14′ 30″ W. Lengte gezien te hebben, een rots van de grootte eener sloep, en welke 2 a 3 voeten boven de zee uitstak; op de afstand van ¾ mijlen had hij te vergeefsch op 120 vademen gepeild.

RAMSGATE, 3 Sept. Het schip Martha, Kapt. Longridge, van Antwerpen naar Leverpool, is alhier zwaar lek binnengeloopen, hebbende op strand gezeten; moet lossen om te repareren

Gepraaid: Den 19 Aug., op 47° Breedte, 31° Lengte Washington, Kapt. Madsen, van Antwerpen naar Baltimore. — Den ......, op 39° Breedte, 10° Lengte: Reinauw Engelkens, Kapt. Muntendam, van Amsterdam naar Venetie.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redactie.

De inzender van het Art., bedoeld in uw laatste Nummer, ontwaart met genoegen, dat er leven begint te komen in den verkiezings-arbeid, en dat die levenskracht, onder eenige leiding, gunstige gevolgen kan voortbrengen. Inderdaad, bij het geringe aantal van katholijke Kiezers, verleden jaar nog weder verminderd, moeten alle onze krachten vooral daarhenen strekken, om in de vertegenwoordiging het ons toekomend getal van Leden te verkrijgen; weshalve wij volstrekt geen acht kunnen slaan op de door het *Handelsblad*, in het Nr. van eergisteren en heden voorgeslagene Kandidaten, dewijl wij daardoor stellig nog verder van den weg zouden geraken.

Wanneer wij echter, van den anderen kant, nog eens in ernstige overweging nemen de taal door u-zelve in uw Nr. van Zaturdag ll. gevoerd, waarbij gij ons, eensdeels, tot vermeerderde belangstelling in het werk der verkiezingen aanspoort, en ons, anderdeels, aanmaant, dat geen geest van uitsluiting daarbij mag voorzitten, dat wij loyaal ten opzigte van andersdenkenden moeten [illegible], wat wij voor ons zelven wenschen; dat wij Protestanten of Israëlieten, indien zij een geschikt kandidaat hebben, moeten helpen, om hem te doen plaats nemen in het Collegie, waarvoor men te benoemen heeft; wanneer wij herdenken, welk gevoel van regtschapenheid door deze woorden heenstraalt, en ons dan te binnen brengen, dat een groot aantal Protestanten, naar ons is ver-

zekerd, zich vereenigd hebben, ten einde hunne stem uit te brengen op den edeldenkenden en gemoedelijken W. H. Suringar, door een ieder, zoo wel bij zijne geloofsgenooten als bij de Katholijken, geacht om zijne regtvaardigheid, zijne edele inborst en de tallooze brave daden, waardoor hij zijn leven kenmerkt, — dan gevoelen wij ons opgewekt, om, naar ons vermogen, er toe mede te werken, ten einde naast den door ons voorgestelden candidaat, den heer A. W. Baron van Brienen van de Groote Lindt, den alom geëerbiedigden W. H. Suringar, in het kiezers-collegie eene plaats te bezorgen. Door daar henen onze vereenigde pogingen te rigten, geven wij het onwedersprekelijk bewijs, dat onze erkenning van anderer verdiensten opregt gemeend is, en wij schoone theoriën van verdraagzaamheid waarachtig tot praktijk weten te verheffen.

Een geabonneerde.

Amsterdam, 3 *September*.

Bij het naderen van het tijdstip, waarop de stemgeregtigden weder in de vervulling van twee opengevallen plaatsen in het kiezers-collegie zullen hebben te voorzien, daarover een paar woorden tot onze katholijke stadgenooten te rigten, kan onzes bedunkens noch ontijdig, noch overbodig worden geacht.

Wien toch, die de naamlijst van dat collegie, zoo als het thans is zaamgesteld, naleest, moet het niet, op het zachtst uitgedrukt, bevreemden, dat, ofschoon de bevolking der hoofdstad voor meer dan een vierde gedeelte uit Katholijken bestaat, er onder die tachtig kiezers ter nauwernood een zevental Katholijken gevonden wordt; onwillekeurig vraagt men zich af: wat mag hiervan wel de oorzaak zijn? en, het antwoord zal ter onzer beschaming luiden: Katholijken! gij behoeft die oorzaak niet ver te zoeken, gij zelven zijt er de oorzaak van.

Hier toch kan geen spraak zijn van die achteruitstelling, van die wegcijfering, van die uitsluiting en van dat voorbijgaan van Katholijken, waarover zoo menigwerf en zoo luide, en, wie zal het tegendeel kunnen bewijzen, meestal niet ten onregte geklaagd wordt; neen, het geldt hier geene van gunst of voorspraak afhangende toewijzing van een of anderen post of van eenige ambtsbetrekking, geen vergelijkend examen, waarbij *des adspirants geschiktheid* tot waarneming van den kerkedienst bovenal in aanmerking komt, en niet zelden de schaal ten zijnen voordeele doet overslaan; het geldt hier de uitoefening van een onbetwistbaar en onbetwist regt, tot de uitoefening waarvan men telken jare door het E. A. Stadsbestuur zoo dringend en herhaaldelijk met den meesten nadruk wordt aangespoord, en waarin men door niets wordt terug gehouden, dan door eigen onwil of onverschilligheid.

En die onverschilligheid blijkt telkens, wanneer er vacatures in het kiezers-collegie te vervullen zijn; hoe toch gaat het meestal met de invulling der stembiljetten? Zij, die zich nog de moeite geven, om die in te vullen (en dit getal is niet groot), bepalen er zich bij, om de namen der aftredende leden weder in te vullen, zoo die nog in leven zijn, en voor de overledenen worden menigmaal in alphabetische orde de op het bijgaand billet gedrukte namen der bevoegden geplaatst; maar bij velen handelt men met het stembiljet eveneens, alsof het eene lijst van inteekening ware op een of ander boekwerk of deze of gene kunstplaat, die men zich niet begeert aan te schaffen, of wel als ware het een berigt van een reizenden kunstenaar, die u zijn onfeilbaar middel ter uitwissching van alle mogelijke vlekken uit alle soorten van kleederen, of ter verdrijving van motten en andere schadelijke huisinsekten, aanbiedt; dat is, men bepaalt zich, dikwerf zonder het biljet eens in te zien, bij het geven van de zeer lakonieke order: geef het papier maar terug, er is niets op te zeggen.

Ja, zoo gaat het, en honderden met ons zouden het kunnen getuigen, dat het bij de Katholijken meestal zoo gaat, en bedenkt men dan niet, dat men door zulk eene handelwijze een schijn van waarheid geeft aan het ons door onze tegenpartij, zoo menigwerf en zoo openlijk toegeworpen beweren, dat de Katholijken niet in staat zijn, noch om ambten en bedieningen te bekleeden, noch om deel te nemen aan de vertegenwoordiging des volks! hoe toch zal men de belangen van anderen naar behooren behartigen, als men zijne eigene verwaarloost? hoe zal men de regten van anderen verdedigen, als men het niet der moeite waard acht, zijne eigene, daar waar het behoort, te doen gelden? — Moge de uitslag van de stemming, die eerstdaags zal gehouden worden, bewijzen, dat de Katholijken der hoofdstad ook in dit opzigt uit hunnen doodslaap beginnen te ontwaken, en van hun in dit geval zoo gemakkelijk uit te oefenen regt behoorlijk gebruik weten te maken.

Maar er is meer; de behoorlijke invulling der rondgezondene stembilletten met de namen van die personen, die men in gemoede het beste daartoe geschikt acht, hetzij dus uit eigen overtuiging, zoo men ze kent, of zoo men ze niet kent op voorlichting van anderen, is niet alleen een regt, maar voor elk burger en vooral voor elk Katholijk een dringende pligt.

Alleen toch door de uitoefening van het stemregt, het is meermalen aangemerkt, heeft de natie in het algemeen en ieder individu in het bijzonder deel aan de regering, en hoe veelvuldig men nu ook moge klagen over onze gebrekkige wetgeving, over den geest van behoud en de aan de wenschen der natie zoo weinig beantwoordende gevoelens van de meerderheid der Tweede Kamer, over den druk der hoog opgevoerde en meer en meer *productief* gemaakt wordende belastingen, over den der Katholijken zoo zeer vijandigen geest, die in vele onzer gewestelijke regeringskollegiën voorzit, en die in der tijd, zoo onbewimpeld doorstraalde in de antwoorden aan sommige Aartspriesters, op door H. Hw. aan Prov. Staten ingediende adressen, betreffende het onderwijs; men klage zoo veel men wil over het nog altijd voortdurend monopolie van het onderwijs, enz. enz. niets zal baten, zoo men niet zelf de handen aan het werk slaat, en dat wel volgens den eenigen wettelijken weg, die voor ons open staat, en langs welken alleen men tot de opheffing der zoo herhaaldelijk aangewezen grieven geraken kan; wanneer men toch een gebouw geheel wil verbeteren en vernieuwen, dan dient men van onder op te beginnen — en zoo men er zich niet op toelegt, om door eenparig en eenstemmig streven meerdere Katholijken in de kiezerscollegiën te brengen, zal men ook nimmer het genoegen smaken, om het onbeduidend getal katholijke volksvertegenwoordigers ook slechts met een enkelen vermeerderd te zien, en zal voortdurend het onderwijs wel in die handen blijven, die het tot heden met zoo veel hardnekkigheid en met eene alle palen te buitengaande aanmatiging omklemd houden.

Wij zeiden, dat het voor elk Katholijk een dringende pligt is, om aan de stemming deel te nemen, omdat wij durven beweren, dat men door dit niet naar behooren te doen op eene negatieve wijze medewerkt tot de eventuele daarstelling of bestendiging van verordeningen en toestanden, die, hetzij uit hunnen aard zelven, hetzij door de wijze, waarop ze worden uitgelegd en toegepast, regtstreeks of zijdelings onze godsdienst of ons geweten aanranden, en vooral tot de voortduring van dat onderwijs-monopolie, door welks handlangers het gif van ongodsdienstigheid, rationalisme en ongeloof zoo ruimschoots en zoo aanhoudend wordt uitgestort in de teedere en daardoor voor alle indrukken zoo vatbare harten van die geliefde kinderen, wier zielen God eenmaal uit onze handen zal terugeischen.

Dat niemand ons beschuldige dat wij de zaken overdrijven of met te zwarte kleuren schilderen! — Leest slechts de tolken van die mannen die thans bijna uitsluitend het onderwijs-monopolie in hadden hebben — lees slechts de Schoolbode en den Wekker; en den hatelijkste uitvallen, de verfoeijelijkste laster, hoon en bespotting, welke in die geschriften tegen onzen H. godsdienst, hare bedienaren en ledematen bijna op iedere bladzijde te lezen staan, en de ijskoude haat, die er tegen alles, wat den naam van Katholiek draagt, zoo duidelijk in doorstraalt, zal u voldingend overtuigen, dat wij niet te veel hebben gezegd, en kan u tevens tot maatstaf dienen om juist te kunnen beoordeelen, of mannen, die ter bereiking van hun doel zulke middelen durven bezigen, wel iets onbeproefd zullen laten om in de arglooze harten uwer lievelingen die beginselen over te planten, die zij in hunne publieke geschriften zoo hartstogtelijk verdedigen.

Er bestaat voor ons, Katholijken, alzoo meer dan eene gewigtige reden om te toonen, dat wij ook onze burgerlijke pligten, die in meer dan één opzigt zoo naauw met onze godsdienstige verpligtingen verwant zijn, begrijpen, en die ook weten te betrachten. — Wenden wij dan wat in ons vermogen is aan, om daarvan in de stemming, die dezer dagen plaats moet hebben de bewijzen te leveren. — Houden wij daarbij vooral in het oog de spreuk onzer vaderen: „Eendragt maakt magt." Het ware toch niet voldoende om het stembiljet in te vullen met twee ons het eerst onder de pogen komende Namen — wij behooren naar vermogen te trachten, daarop de namen te plaatsen van mannen, die zich door regtschapenheid, en echt burgerlijke verdraagzaamheid kenmerken, en die tevens door hunnen maatschappelijken stand en persoonlijke eigenschappen, daar, waar zulks noodig is, een heilzamen invloed kunnen uitoefenen. En dewijl eendragt magt maakt, dient onze stemming om eenige vrucht te kunnen opleveren, eenstemmig te zijn, dat wil zeggen, dat, zoo het althans met onze eigene overtuiging eenigzins strookt, wij zoo veel mogelijk onze stemmen op dezelfde personen uitbrengen. — Wij die dit schrijven, willen dan tot geene versnippering van krachten aanleiding geven, door andere mannen tot candidaten aan te bevelen, dan die, welke in dit blad hoogst waarschijnlijk zullen voorgesteld worden: ten einde in de stemming zamenwerking te brengen, stellen wij ons dus voor, ons *votum* aan hen te schenken, wier verdiensten tot hunne openlijke aanduiding zullen hebben genoopt, en wier openlijke aanduiding hen meerdere kansen zal geven op die plaatsen, waartoe wij hen gaarne verheven zagen. En dit doen wij vooral in de hoop, dat de door ons gekozene gedragslijn ook door al onze stemgeregtigde geloofsgenooten zal worden opgevolgd.

En nu, Katholijken der hoofdstad! nog eens, toonen wij bij de ophanden zijnde stemming dat wij onze [regten] en pligten begrijpen en dat het ons noch aan ij[ver]wil noch aan ijver ontbreekt om die naar behooren te oefenen; toonen wij, dat wij ook in het staatku[ndige] uit onze doodelijke lethargie beginnen te ontwaken; zóó eenmaal den goeden weg ingeslagen en daarop volhardenden ijver voortgegaan, dan zullen ook de dadige gevolgen niet achterwege blijven en zoo al hoofde van de langzame werking van het eenige onzer beschikking staande middel, wij zelven de heele vervulling onzer wenschen niet mogten belev[en] dan zal ons toch steeds de gedachte hoogst aangen[aam] zijn, dat wij een zaad hebben in den grond geworp[en] waarvan zij, in welke wij blijven voortleven, o[nze] kinderen en nakomelingen, de rijkste vruchten zu[llen] plukken.

H. M.

WAT HET VEREENIGD POGEN VAN VELEN VERMAG, hiervan is welligt nog nooit aan de wereld een grooter be[wijs] geleverd dan door de Emancipatie der Katholijken in Ierla[nd] welke, in weerwil van de grootste bezwaren, en onder de [on]moedigendste omstandigheden, in 1838 als door een won[der] is tot stand gebragt.

Ofschoon deze daadzaak aan velen nog versch in het geh[eu]gen ligt, men kan, mijns inziens, nooit genoeg wijzen [op] dergelijke voorvallen, die een belangrijk tijdstip uitmaken [in] de geschiedenis van een volk; voorvallen, waarin men duidel[ijk] den vinger Gods erkent. Daartoe diene dan de volgende ko[rte] schets:

De groote O'Connell, bewogen met het lot der ongelukk[ige] Ieren, wier landgenoot hij is, trad in het voorjaar van 18[..] voor hunne belangen op. Hij schetste hun de verdrukkin[g] waaronder zij verzuchtten, en wees hun tevens op de midde[len], om zich van het knellend juk, waaronder zij gebu[kt] gingen, te bevrijden. Hij sprak met zoo veel waarheid [en] kracht van overreding, dat zijne katholijke landgenooten, [die] nog nooit zulk eene taal hadden hooren voeren, als het w[are] uit hun doodsluimer werden opgewekt, en doordrongen [ge]raakten van het bewustzijn, hoezeer hunne regten werden m[isken]d. Met hevigheid, doch tevens met waarheid verweet [hij] den Protestanten, den belijders der heerschende kerk in E[n]geland, de ongeregtigheid, die zij tegen Ierland pleegden, do[or] alleen voor zich zelven vrijheid te begeeren, en hunne kath[o]lijke broeders van dat dierbaar regt verstoken te houden. [Hij] maakte zich hierdoor natuurlijk vele vijanden in Engeland, do[ch] dit schrikte den grooten man niet af. Nadat de Ieren te ve[r]geefs van Koning George III, die voor vrijgevig doorging, [hun] herstelling in hunne regten hadden verwacht, ontwierp O'Co[n]nell in 1823 een plan, (waartoe trouwens reeds vroeger [de] grond gelegd was) om eene reusachtige vereeniging daar [te] stellen, waaraan dan ook, voor de geringe maandelijksche b[ij]drage van 1 stuiver, allen, tot zelfs de geringste handwerk[s]lieden en landarbeiders, deel namen, en die bekend is ond[er] den naam van *Catholic Association*. O'Connell zelf bestuur[de] deze vereeniging, en maakte er de ziel van uit; op vele plaats[en] sprak hij zelf welsprekende redevoeringen uit, en wist bekwa[me] redenaars aan zich te verbinden, om, onder zijne leiding, hem in het volvoeren zijner taak te ondersteunen. Ook werde[n] tijdschriften opgerigt, die weldra vele duizende lezers telde[n]. Door dit alles nu werd eene overeenstemming van belangen [en] gevoelens te weeg gebragt, die weldra tot eene geduchte krac[ht] aangroeide. Het parlement begon zich over dit verschijnsel [te] verontrusten, en vaardigde in 1825 eene acte uit, waarbij h[et] bestaan der *Catholic Association* werd verboden. Daar O'Co[n]nell teregt begreep, dat hij zich niet tegen de acte kon ve[r]zetten, hief hij de *Association* op; maar stichtte te gelijker tij[d] eene vereeniging onder een anderen naam, onder andere voo[r]waarden en schijnbaar met een ander doel, dan bij de ac[te] veroordeeld was.

Intusschen had in 1828 eene gewigtige gebeurtenis plaat[s]. Er moest eene vertegenwoordigersplaats in het Parlement vo[or] het graafschap Clare worden aangevuld, en O'Connell bood zic[h] zelf daartoe aan. Nu bestond de bepaling, dat geen Katholij[k] in het Parlement zitting mogt nemen, zoo dat het gouvern[e]ment en de tory-partij alles aanwendden om den grooten volk[s]leider te weren. Doch alle stemgeregtigde pachters vereenigde[n] zich te Londen en stemden met eene meerderheid, die ong[e]loofbaar kan schijnen, voor O'Connell, die dan ook werd b[e]noemd. Voorwaar een vreesselijke slag voor zijne bestrijders; doch de regering zag zich gedwongen, toe te geven en — d[e] EMANCIPATIE DER KATHOLIJKEN WERD EINDELIJK TOEGESTAAN, e[n] door eene parlements-acte bekrachtigd. Als eene laatste stui[p]trekking bewerkten de vrijheid-belemmerende vijanden de[r] Katholijken echter, dat nog eene tweede verkiezing voor h[et] graafschap zou plaats hebben. — Edoch, hunne magteloo[ze] pogingen vermogten niets tegen de ontzettende kracht van de[n] vereenigden wil des volks. Want zie, O'Connell had geen m[e]dedingers en bleef lid van het Parlement, waarin hij nog hede[n] voor het heil van Ierland werkzaam is. Hij heeft den weg g[e]baand voor alle katholijke medeleden, die met hem zittin[g] hebben in de wetgevende vergadering van het magtige Groo[t]-Brittanje, alwaar zij ongetwijfeld geroepen zijn om nog groote[re] uitkomsten voor Ierland te verkrijgen.

Het beginsel, hetwelk O'Connell en de zijnen verdedige[n] is de zegepraal van billijkheid en regt op onregtvaardighe[id] en verdrukking. Eenmaal zullen zij ongetwijfeld ook in hun[ne] andere eischen zegevieren, en met hen ook wij, Katholijk[en] van Nederland, indien wij, dit beginsel voorstaand, in h[et] eischen en handhaven onzer bij de grondwet toegekende, doch tot hiertoe ons onthoudene regten, ons met de organe[n] der katholijke pers vereenigen, ons doordringen van de bi[l]lijkheid onzer verlangens, en eenparig en eendragtig ons aanee[n]sluiten, tot dat wij ons goed regt zullen gevestigd zien.

X.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgeve[r].